מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את מהלך העלילה בארבעת פרקי ספר יונה
- להבין מהו נביא ומה ייחודו של יונה לעומת נביאים אחרים
- לקשר בין סיפור יונה לבין יום הכיפורים ורעיון התשובה

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנה כללית - רב ברירה

1. ב – ללכת לנינוה ולהתנבא עליה
2. ג – לתרשיש
3. א – מתחילה סערה גדולה
4. ב – הם מטילים גורל
5. א – משליכים אותו לים
6. ג – בבטן הדג
7. ב – מתפלל לאלוהים
8. ב – אנשי העיר עושים תשובה
9. ב – כועס ומאוכזב
10. ב – נותן לו צל ואז קמל, ומלמד אותו לקח

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – זו הפעם היחידה שיונה מוזכר מחוץ לספרו שלו
2. לא נכון – עמוס, להבדיל מיונה, לא יכול שלא לנבא - הוא מתואר כמי שחייב להתנבא
3. נכון – רעיון התשובה של אנשי נינוה מתקשר ישירות ליום הכיפורים
4. לא נכון – המידות מופיעות בספר שמות, ויונה רק מצטט אותן בכעס
5. לא נכון – להפך - יונה כועס ומאוכזב מהרחמים על נינוה
6. לא נכון – הספר מסתיים בשאלה פתוחה של אלוהים ליונה

חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

1. תרשיש
2. גורל
3. דג
4. נינוה
5. קיקיון
6. ירבעם

חלק ד' – התאימו בין המושג להסבר

- 1 – ב (נביא שבורח משליחותו)
- 2 – ה (נביא תוכחה שלא יכול שלא לנבא)
- 3 – א (עיר גדולה שעושה תשובה)
- 4 – ג (צמח שמלמד על רחמים)
- 5 – ו (החג בו קוראים את ספר יונה)
- 6 – ד (תכונות רחמים שיונה מצטט בכעס)

חלק ה' – סדרו את מהלך העלילה

1. אלוהים מצווה על יונה ללכת לנינוה
2. יונה בורח באונייה לכיוון תרשיש
3. פורצת סערה גדולה בים
4. המלחים משליכים את יונה לים והוא נבלע בדג
5. יונה מתפלל בבטן הדג והדג פולט אותו
6. אנשי נינוה שומעים את נבואת יונה ועושים תשובה

חלק ו' – שאלות קצרות

1. השליחות היא ללכת לנינוה ולהתנבא על חורבנה הקרב. יונה בורח כי הוא חושש שהעיר תעשה תשובה והאל ירחם עליה, דבר שיונה מתנגד לו
2. עמוס מתואר כנביא שלא יכול שלא לנבא, כמו אריה ששואג - הוא חייב להעביר את המסר. יונה לעומתו מנסה לברוח מהשליחות שלו
3. יונה כועס כי הוא חזה מראש שאלוהים ירחם, ולדעתו אנשי נינוה לא ראויים לרחמים - הוא מעדיף דין קשוח על פני חסד

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תשובה: יונה בורח לכיוון תרשיש במקום ללכת לנינוה
- תשובה: הם עושים תשובה ומשנים את דרכם
- תשובה: בגלל נושא התשובה והרחמים שמככבים בסיפור

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח את השיעור בקריאה קולית של קטעים קצרים מהפרקים לפני מילוי הדף
- כדאי להשוות בכיתה בין יונה לעמוס כדי להעמיק את ההבנה של מושג הנבואה
- מומלץ לקיים דיון פתוח על הסיום הפתוח של הספר לפני המעבר למשימת הכתיבה

דף תרגול: יונה הנביא שברח

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בַּסֵּפֶר הַזֶּה יֵשׁ נָבִיא בְּשֵׁם יוֹנָה. אֱלֹהִים אוֹמֵר לוֹ לָלֶכֶת לְעִיר נִינְוֵה, אֲבָל יוֹנָה בּוֹרֵחַ לְכִוּוּן אַחֵר בָּאֳנִיָּה. קוֹרִים סֵפֶר קָצָר עִם הַרְבֵּה קוֹרוֹת חַיִּים: סְעָרָה, דָּג גָּדוֹל, וְעִיר שֶׁעוֹשָׂה תְּשׁוּבָה.

מילון קטן:

נביא	אדם שמקבל שליחות מאלוהים להעביר מסר לבני אדם
תרשיש	העיר אליה יונה ניסה לברוח, בכיוון ההפוך מנינוה
נינוה	עיר גדולה ורשעה אליה יונה נשלח להתנבא
תשובה	חזרה בחרטה ממעשים רעים לדרך טובה
קיקיון	צמח שגדל וקמל ליד יונה, לימד אותו לקח על רחמים
מלחים	אנשי הצוות באונייה שברחה ליוון, פחדו בסערה
שלוש עשרה מידות	תכונות הרחמים של האל שיונה מצטט בכעס
תוכחה	דברי ביקורת חריפים, כמו אלה של הנביא עמוס

1 חלק א' – הבנה כללית – רב ברירה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה אלוהים מבקש מיונה לעשות?

א) לבנות ספינה ב) ללכת לנינוה ולהתנבא עליה ג) לברוח לתרשיש ד) לדוג דגים

2. לאן יונה בורח?

א) לנינוה ב) לירושלים ג) לתרשיש ד) למצרים

3. מה קורה באונייה?

א) מתחילה סערה גדולה ב) האונייה מגיעה מהר לתרשיש ג) יונה נרדם בשקט כל הדרך
ד) המלחים שרים שירים

4. איך המלחים מבינים שיונה אשם?

א) יונה מספר להם מיד ב) הם מטילים גורל ג) הם רואים חלום ד) דג אומר להם

5. מה המלחים עושים ליונה?

א) משליכים אותו לים ב) מחזירים אותו לחוף ג) נותנים לו לישון ד) זורקים אותו לבור

6. איפה יונה נמצא שלושה ימים?

א) בבית הסוהר ב) במדבר ג) בבטן הדג ד) בספינה

7. מה יונה עושה בתוך הדג?

א) ישן כל הזמן ב) מתפלל לאלוהים ג) כותב ספר ד) בורח שוב

8. מה קורה אחרי נבואת יונה בנינוה?

א) אף אחד לא מקשיב ב) אנשי העיר עושים תשובה ג) העיר נהרסת מיד ד) המלך כועס על יונה

9. מה יונה מרגיש כשנינוה ניצלת?

א) שמח מאוד ב) כועס ומאוכזב ג) אדיש לגמרי ד) גאה בעצמו

10. מה תפקיד הצמח קיקיון?

א) מאכיל את יונה ב) נותן לו צל ואז קמל, ומלמד אותו לקח ג) מגן עליו מהדג ד) גדל בבטן הדג

2 חלק ב׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	יונה בן אמיתי מוזכר גם בספר מלכים ב׳, כנביא שניבא הצלחה לישראל	☐	☐
2	עמוס הנביא ברח משליחותו בדיוק כמו יונה	☐	☐
3	ספר יונה נקרא ביום הכיפורים בגלל נושא התשובה שבו	☐	☐
4	שלוש עשרה מידות הרחמים מופיעות לראשונה בספר יונה	☐	☐
5	יונה שמח מאוד כששומע שאלוהים יסלח לנינוה	☐	☐
6	הספר מסתיים בתשובה ברורה וסגורה של יונה לאלוהים	☐	☐

3 חלק ג׳ – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. יונה מנסה לברוח לכיוון _____ במקום ללכת לנינוה

2. המלחים מטילים _____ כדי לגלות מי אשם בסערה

3. יונה נמצא בבטן ה_____ שלושה ימים ושלושה לילות

4. אנשי _____ עושים תשובה אחרי נבואת יונה

5. ה_____ נותן ליונה צל ואז קמל פתאום

6. יונה מוזכר גם בימי המלך _____ השני בספר מלכים ב׳

4 חלק ד׳ – התאימו בין המושג להסבר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. יונה	___	**א.** עיר גדולה שעושה תשובה
2. עמוס	___	**ב.** נביא שברח משליחותו
3. נינוה	___	**ג.** צמח שמלמד על רחמים
4. קיקיון	___	**ד.** תכונות רחמים שיונה מצטט בכעס
5. יום הכיפורים	___	**ה.** נביא תוכחה שלא יכול שלא לנבא

6. שלוש עשרה מידות	___	**1.** החג בו קוראים את ספר יונה

5 חלק ה' – סדרו את מהלך העלילה

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	יונה מתפלל בבטן הדג והדג פולט אותו
☐	אלוהים מצווה על יונה ללכת לנינוה
☐	אנשי נינוה שומעים את נבואת יונה ועושים תשובה
☐	יונה בורח באונייה לכיוון תרשיש
☐	המלחים משליכים את יונה לים והוא נבלע בדג
☐	פורצת סערה גדולה בים

6 חלק ו' – שאלות קצרות

ענו בקצרה.

1. מהי השליחות שיונה מקבל מאלוהים, ולמה הוא בורח ממנה לדעתכם?

2. מהו ההבדל בין יונה לעמוס כפי שהם מתוארים בשני הספרים?

3. מדוע יונה כועס כשנינוה ניצלת, למרות שזה דבר טוב?

כרטיס יציאה

מה יונה מנסה לעשות כשהוא מקבל את השליחות מאלוהים?

מה קורה לאנשי נינוה אחרי שיונה מתנבא עליהם?

למה לדעתכם קוראים את ספר יונה ביום הכיפורים?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀